

Byla C-433/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2020 m. rugsėjo 15 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas:

Oberlandesgericht Wien (Austrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. rugsėjo 7 d.

Ieškovė:

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH

Atsakovė:

Strato AG

<...>

Oberlandesgericht Wien (Vienos aukštesnysis apygardos teismas), t. y. apeliacinis teismas <...> byloje, kurioje ieškovė yra bendrovė **AUSTRO-MECHANA Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft m.b.H.**, 1030 Viena, <...>, atsakovė – bendrovė **Strato AG**, D-10587 Berlynas, <...>, dėl sąskaitų pateikimo (43 200 EUR) ir sumokėjimo (5 000 EUR), išnagrinėjęs ieškovės apeliacinį skundą dėl 2020 m. vasario 25 d. *Handelsgericht Wien* (Vienos komercinis teismas) sprendimo <...>, priėmė šią

Nutartį:

I. Pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiami šie prejudiciniai klausimai:

Pirmasis klausimas: ar 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (toliau – Direktyva 2001/29) 5 straipsnio 2 dalies b punkte vartojama sąvoka „bet kurioje laikmenoje“ turi būti aiškinama taip, kad ji apima ir serverius, priklausančius tretiesiems asmenims,

kurie šiuose serveriuose fiziniams asmenims (klientams) privačiam naudojimui (nei tiesioginiais, nei netiesioginiais komerciniais pagrindais) (**orig. p. 2**) suteikia duomenų saugojimo vietą, kurią klientai naudoja turiniui atgaminti jį išsaugant (debesijos kompiuterija, angl. *cloud computing*)?

Antrasis klausimas: jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas: ar pirmajame klausime nurodytą nuostatą reikia aiškinti taip, kad ji taikytina nacionalinės teisės normai, pagal kurią autorius turi teisę gauti teisingą atlyginimą (laikmenos mokestis), jei,

– atsižvelgiant į kūrinio (kuris buvo transliuotas per radiją ar televiziją, padarytas viešai prieinamu arba įrašytas komerciniais tikslais pagamintoje laikmenoje) pobūdį, tikėtina, kad jis bus atgaminamas asmeniniam ar privačiam naudojimui išsaugant jį „bet kokios rūšies laikmenoje, kuri yra tinkama duomenims taip atgaminti ir komerciniais pagrindais pateikiama nacionalinei rinkai“, ir

– taikomas pirmajame klausime apibūdintas išsaugojimo metodas?

II. <...> [Sustabdomas bylos nagrinėjimas]

Motyvai

1. Ieškovė yra kolektyvinio administravimo organizacija, kuri

savo vardu, tačiau gindama teises turinčių subjektų interesus ir jų sąskaita pagal patikos teisę įgyvendina naudojimosi kūriniais teises ir teises gauti atlyginimą už muzikos kūrinius su tekstu ir be jo.

Kitos kolektyvinio administravimo organizacijos:

- *Literar-Mechana Wahrnehmungsgesellschaft für Urheberrechte, Gesellschaft m.b.H.*,
- *VAM Verwertungsgesellschaft für audiovisuelle Medien GmbH*,
- *VdFS – Verwertungsgesellschaft der Filmschaffenden registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung*,
- *Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH*,

vykdo tokias pačias užduotis savo veiklos srityje. (**orig. p. 3**)

Visų kolektyvinio administravimo organizacijų užduotys apima visų pirma pagal teisės aktus, t. y. Austrijos *Urheberrechtsgesetz* (Autorių teisių įstatymas, toliau – *UrhG*) 42 straipsnio 1 dalį, numatytas teises gauti atlyginimą (toliau – laikmenos mokestis).

Ieškovė reikalauja pateikti sąskaitas ir paskui sumokėti laikmenos mokestį; ji <...> nurodė, jog pirmiau išvardytos kolektyvinio administravimo organizacijos savo teises gauti atlyginimą pagal *UrhG* 42 straipsnio 1 dalį ir jų įgyvendinimą perleido jai.

1980 m. *Urheberrechtsgesetznovelle* (*BGBI*, 1980/321; Autorių teisių įstatymo pakeitimas, *UrhGNov*) teisės aktų leidėjas numatė teisę gauti teisingą atlyginimą iš visų, kurie tam tikras laikmenas duomenų atgaminimo ir išsaugojimo tikslais komerciniais pagrindais pateikia nacionalinei rinkai. Nuo to laiko ši teisės norma buvo kelis kartus iš dalies keičiama atsižvelgiant į pasikeitusias aplinkybes ir Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus, paskutinį kartą – priimant 2015 m. *Urheberrechts-Novelle* (*BGBI* I, 2015/99; Autorių teisių įstatymo pakeitimas, toliau – 2015 m. *Urh-Nov*), kuriuo į reguliavimo sritį kaip „bet kokios rūšies laikmenos“ buvo visų pirma įtraukti kompiuterių standieji diskai.

Pastaruoju metu rinkoje pradėta teikti galimybė naudotis galingais standžiaisiais diskais (debesija) duomenims (asmeniniam ar) privačiam naudojimui atgaminti; juos teikia tretieji asmenys verslo ir privatiems klientams.

Atsakovė taip pat teikia tokią paslaugą pavadinimu *HiDrive*. Remiantis teikėjos aprašymu, debesijos duomenų saugykla yra „virtuali saugykla, kuri veikia taip greitai ir valdoma taip nesudėtingai kaip (išorinis) standusis diskas“. Atsakovė reklamuoja, kad ši duomenų saugojimo vieta „yra pakankama nuotraukoms, muzikos kūriniams ir filmams vienoje vietoje laikyti“. (orig. p. 4)

UrhG 42b straipsnio 1 dalies formuluotė sąmoningai pasirinkta bendro pobūdžio, taigi laikmenos mokestis taikomas ir tuomet, kai bet kokios rūšies laikmenos – nesvarbu, kaip ir kokia forma – komerciniais pagrindais „pateikiamos [nacionalinei] rinkai“, įskaitant duomenų saugojimo vietos suteikimą debesijoje.

Formuluotė „pateikiamos rinkai“ nesiorientuojama į fizinį platinimą, o sąmoningai paliekama erdvės įtraukti visus procesus, kuriais galiausiai naudotojams nacionalinėje teritorijoje suteikiama duomenų saugojimo vieta duomenims (asmeniniam ar) privačiam naudojimui atgaminti. Be to, *UrhG* 42b straipsnio 3 dalyje patikslinama, kad neturi reikšmės tai, ar pateikimo rinkai veiksmas buvo atliktas nacionalinėje teritorijoje ar užsienyje.

Austrijos *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, toliau – OGH) dėl laikmenos mokesčio nurodė, jog nurodyta įstatymo formuluotė taip pat gali būti aiškinama pagal direktyvą. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas) taip pat reikalauja direktyvą atitinkančio aiškinimo.

2. Atsakovė užginčijo ieškinio reikalavimus ir <...> nurodė,

jog pagal galiojančios redakcijos *Urheberrechtsgesetz* (Autorių teisių įstatymas) atlyginimas už debesijos paslaugas nėra mokėtinas. Teisės aktų leidėjas, žinodamas apie technines galimybes, šios galybės sąmoningai nerealizavo.

Debesijos paslaugų ir fizinių laikmenų negalima lyginti. Aiškinimas, kuris apimtų ir debesijos paslaugas, negalimas, nes nagrinėjamu atveju laikmenos nėra pateikiamos rinkai, o tik suteikiama duomenų saugojimo vieta. Atsakovė klientams Austrijoje neparduoda ir nenuomoja fizinių laikmenų. Ji tik siūlo duomenų saugojimo vietą internete, t. y. savo serveriuose, kurių priegloba yra Vokietijoje. (**orig. p. 5**)

Atsakovė autorių teisių mokesčių už savo Vokietijoje esančius serverius jau netiesiogiai (nes jis buvo įtrauktas į gamintojo arba importuotojo kainą) sumokėjo, naudotojai (Austrijoje) autorių teisių mokesčių už prietaisus, kuriais turinys apskritai gali būti įkeliamas į debesiją, taip pat jau sumokėjo. Papildomas laikmenos mokesčių už debesijos duomenų saugyklos reikštų dvigubą arba netgi trigubą apmokestinimą.

3. Handelsgericht Wien (Vienos komercinis teismas) atmetė ieškinio reikalavimus ir iš esmės rėmėsi teisiniais argumentais, jog autoriai ir gretutinių teisių turėtojai (teisių subjektai) teisę gauti teisingą atlyginimą turi tuomet, kai laikmenos (nacionalinėje teritorijoje arba užsienyje įsisteigusio subjekto) komerciniais pagrindais pateikiamos nacionalinei rinkai, jei, atsižvelgiant į saugomo objekto pobūdį, tikėtina, kad jis (pagal *UrhG* 42 straipsnio 2–7 dalis leidžiamu būdu) bus atgaminamas asmeniniam ar privačiam naudojimui įrašant bet kokios rūšies laikmenoje, tinkančioje taip atgaminti duomenis.

OGH nuo sprendimo Nr. 4 Ob 138/13t priėmimo remiasi prezumpcija, jog už kompiuterių standžiuosius diskus taip pat mokėtinas atlyginimas. Taip išaiškino ir Teisingumo Teismas sprendime *Copydan*, C-463/12, dėl mobiliųjų telefonų atminties lustų ir atminties kortelių. Priėmus 2015 m. *Urh-Nov* galiausiai tai buvo įtvirtinta ir *UrhG* 42 straipsnio 1 dalies tekste, kuriame dabar aiškiai kalbama apie „bet kokios rūšies laikmenas“, o tai taip pat apima – vidinius ir išorinius – kompiuterių standžiuosius diskus.

Debesijos paslaugų esama įvairiausių formų. Paslaugos esmė yra užtikrinimas, kad naudotojas galėtų disponuoti tam tikra atmintinės talpa – jis neturi teisės reikalauti, kad turinys būtų saugomas tam tikrame serveryje arba tam tikruose serveriuose, (**orig. p. 6**) ir turi tik galimybę naudotis paslaugos teikėjo siūloma atmintinės talpa „kažkur debesijoje“.

Taigi atsakovė savo klientams neperleidžia laikmenų, o tik – kaip paslaugą – suteikia galimybę naudotis atmintinės talpa internete.

Kai buvo vertinamas 2015 m. *Urh-Nov* projektas, iš tiesų būta aiškių raginimų atsižvelgti į debesijos duomenų saugyklas ir pasiūlymų dėl formuluotės, tačiau teisės aktų leidėjas sąmoningai neįtraukdamas tokios teisės normos aiškiai išreiškė savo nuomonę šiuo klausimu. Todėl netyčinės teisinės spragos nėra; aiškinimas *contra legem* negalimas.

4. Ieškovė dėl šio sprendimo padavė apeliacinį skundą; ji teigia, jog buvo neteisingai atliktas teisinis vertinimas, ir prašo pakeisti sprendimą ir tenkinti ieškinio reikalavimus.

Atsakovė prašo netekinti apeliacinio skundo.

5. Apeliacinis teismas šiuo klausimu pateikė tokius argumentus:

5.1. Apeliacinis teismas nesutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, jog teisės normos aiškinimas priklauso nuo to, koks dialektinis procesas vyko per vertinimo procedūrą prieš tai, kai teisės aktų leidėjas priėmė sprendimą. Pagal *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* (Austrijos civilinis kodeksas, ABGB) 6 straipsnį pirmiausia reikia orientuotis į tikrąją žodžių reikšmę kontekste, kuriame jie vartojami, ir į teisės aktų leidėjo „aiškų ketinimą“; vis dėlto šiame kontekste reikalingas direktyvą, taigi taip pat Sąjungos teisę, atitinkantis aiškinimas, o jį pateikti turi Teisingumo Teismas.

5.2. *UrhG* 42b straipsnio 1 dalyje nustatyta (ištraukos):

„1. Jei, atsižvelgiant į kūrinio <...> pobūdį, tikėtina, kad jis įrašant **laikmenoje** <...> bus atgaminamas asmeniniam ar privačiam naudojimui, autorius turi teisę gauti teisingą atlyginimą (**orig. p. 7**) (laikmenos mokestis), kai **bet kokios rūšies laikmenos**, tinkamos duomenims taip atgaminti, komerciniais pagrindais pateikiamos nacionalinei rinkai.“

Šia teisės norma į nacionalinę teisę perkelta Direktyva 2001/29, kurios 5 straipsnio 2 dalyje ir jos b punkte nustatyta:

„2. Valstybės narės 2 straipsnyje nustatytai atgaminimo teisei gali nustatyti išimtis arba apribojimus šiais atvejais: <...>

b) kai atgaminama asmeniniam naudojimui **bet kurioje laikmenoje** [fizinio asmens] <...>, su sąlyga, kad teisių turėtojai gautų teisingą kompensaciją <...>; <...>“

(Paryškino apeliacinis teismas.)

Todėl tai, ar šios teisės normos apima ir turinio išsaugojimą debesijoje, reikia vertinti ne tik remiantis Austrijos teisės akto tekstu, bet ir atsižvelgiant į nurodytą direktyvą. Reikalingas direktyvos, taigi ES institucijų akto, išaiškinimas (SESV 267 straipsnis), todėl Teisingumo Teismui reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

5.3. Šis atvejis nėra *acte clair*, nes Teisingumo Teismas jau 2017 m. lapkričio 29 d. Sprendime *VCAST*, C-265/16 (ECLI:EU:C:2017:913), nusprendė, jog saugomo turinio išsaugojimas debesijoje yra tolygus autoriui priklausančiam teisių valdymui; dėl debesijos apskritai žr. generalinio advokato Maciej Szpunar išvadą toje byloje (ECLI:EU:C:2017:649).

<...>

DARBINIS VERTINMAS